

معارف دینے

عقائد ۲ (امامت و معاد)

پڑھ سربازان وظیفہ وزارت دفاع

پروفیسر شاکر

دفاع
ثبات

پڑھشگاہ علوم اسلامی امام صادق

بہ سفارش سازمان عقیدتی - سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

معاونت تربیت و آموزش

شابک : ۱۰۰۰۰۰ ریال ۹۵-۰۷-۵۹۰۴-۹۷۸

شماره کتابشناسی ملی : ۴۶۰۹۹۶۰

عنوان و نام پدیدآور : معارف دینی: عقاید (امامت و معاد) ویژه سربازان وظیفه وزارت دفاع / نویسنده ابوالقاسم شاکر؛ تهیه کننده پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)؛ ناظر علمی محمود پاکیزه؛ ویراستار حسین برخوردار؛ به سفارش سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح معاونت تربیت و آموزش.

مشخصات نشر : تهران: سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، انتشارات دفاع، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری : ۲۴۰ ص؛ ۱۴/۵×۲۷/۵ س.م.

موضوع : شیعه - اصول دین

موضوع : Shi'ah — Pillars of Islam

موضوع : شیعه - عقاید

موضوع : Shia'h — Doctrines

موضوع : امامت

موضوع : Imamat

موضوع : معاد

موضوع : Resurrection (Islam)

رده بندی دیویی : ۴۱۷/۲۹۷

رده ی کتاب : ۴۱۷/۵ ش/۲۱۱/۵ BP

شناسه افزود : سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح. معاونت تربیت و آموزش عقیدتی سیاسی وضعیت فهرست نویسی :

دفاع

معارف دینی (۱) - امامت و معاد

ویژه سربازان وظیفه وزارت دفاع

تهیه کننده: پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)

به سفارش: سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی و آموزش

نویسنده: ابوالقاسم شاکر

ناظر علمی: محمود پاکیزه

ناظران فنی: مهدی حسینی، سیدهاشم حسینی

ناظر نهایی: علی عرب پور

سر ویراستار: حسین قاسم حمزه ویراستار: حسین برخوردار

ویرایش نهایی: سیدعلی یار افشارپور

صفحه آرا: اسماء وصال طلب زاوری

ناشر: مرکز نشر دفاع

چاپ: مرکز خدمات فرهنگی مطهر نوبت و تاریخ چاپ: اول - زمستان ۱۳۹۵

شمارگان: ۵۵۰۰ جلد بهاء: ۱۰۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۵-۰۷-۵۹۰۴-۹۷۸-۹۶۴

نشانی ناشر: تهران، میدان نوبیاد، خیابان شهید لنگری، جنب اداره هواشناسی،

ساختمان شهید مطهری، مرکز نشر دفاع

کدپستی: ۱۶۹۳۶۱۴۳۳۹ تلفن: ۲۲۹۳۰۰۰۶

پست الکترونیک: nashrdefa@fatehnet.net

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۱
مقدمه.....	۱۵

بخش اول: امامت

درس اول: تعریف امام و امامت و اثبات امامت.....	۱۸
۱-۱. تعریف امام و امامت.....	۱۹
۲-۱. واژه امام در قرآن.....	۱۹
۳-۱. ضرورت امامت.....	۲۱
۴-۱. اثبات امامت با ادله عقلی و نقلی.....	۲۶
۱-۴-۱. ادله عقلی بر وجوب امامت.....	۲۶
۲-۴-۱. ادله نقلی بر وجوب امامت.....	۳۲
درس دوم: بایستگی‌های یا صفات و ویژگی‌های امامت.....	۴۱
۱-۲. عصمت.....	۴۲
۱-۱-۲. دلیل عقلی عصمت امام.....	۴۳
۲-۱-۲. دلیل نقلی عصمت امام.....	۴۵
۲-۲. علم.....	۴۸

- ۵۰..... ۲-۲-۱. ادله علم امام.....
- ۵۶..... ۲-۳. افضلیت.....
- ۵۷..... ۲-۳-۱. دلیل عقلی.....
- ۵۸..... ۲-۳-۲. دلیل نقلی.....
- ۵۹..... ۲-۴. توانایی بر انجام معجزه.....
- ۶۰..... ۲-۵. شنون امامان علیهم السلام.....
- ۶۰..... ۲-۵-۱. رهبری سیاسی و اجتماعی.....
- ۶۱..... ۱-۵-۱. مرجعیت دینی.....
- ۶۳..... ۳-۱. بین باطنی و معنوی.....
- ۶۷..... درس سوم: مهدویت، غیبت و عصر ظهور.....
- ۶۸..... ۳-۱. مهدی از دیدگاه شیعه و اهل سنت.....
- ۷۱..... ۳-۲. ضرورت استمرار امامت.....
- ۷۳..... ۳-۳. برکات تکوینی وجود امام زمان (عج) در عصر غیبت.....
- ۷۴..... ۳-۳-۱. واسطه فیض.....
- ۷۶..... ۳-۳-۲. هدایت تکوینی.....
- ۷۷..... ۳-۳-۳. امیدبخشی.....
- ۷۸..... ۳-۳-۴. امنیت بخشی.....
- ۷۸..... ۳-۳-۵. تهذیب نفس.....
- ۷۹..... ۳-۴. ادله غیبت امام دوازدهم.....
- ۷۹..... ۳-۴-۱. نگاه تاریخی.....
- ۸۰..... ۳-۴-۲. نگاه روایی.....
- ۸۲..... ۳-۵. وظایف شیعه در دوران غیبت.....
- ۸۲..... ۳-۵-۱. شناخت امام زمان (عج).....
- ۸۳..... ۳-۵-۲. محبت به امام زمان (عج).....

۸۳	۳-۵-۳. انتظار فرج امام زمان
۸۴	۴-۵-۳. فراهم کردن زمینه ظهور
۸۵	۶-۳. برکات عصر حضور امام زمان
۸۵	۳-۶-۱. نابودی ستم و ستمگران از روی زمین
۸۶	۳-۶-۲. حکومت واحد جهان و اجرای عدالت و احکام الهی
۸۶	۳-۶-۳. برقراری امنیت مطلق
۸۷	۴-۶-۱. پیشرفت و توسعه سریع علم و دانش
۸۸	۳-۶-۱. برپا شدن نعمت‌ها (آب و مواد غذایی)
۸۸	۳-۶-۱. آبادانی شهرها و گسترش مساجد
۸۹	۳-۶-۷. برپایی راحه برادری و مساوات
۹۱	۳-۶-۸. رشد نیروی معرفت مردم
۹۵	درس چهارم: ولایت فقیه در عصر غیبت کبرا
۹۶	۴-۱. تعریف ولایت فقیه
۹۷	۴-۲. ادله اثبات ولایت فقیه
۹۷	۴-۲-۱. دلیل عقلی ولایت فقیه
۹۹	۴-۲-۲. دلیل نقلی ولایت فقیه
۱۰۳	۴-۳. ضرورت حکومت اسلامی در عصر غیبت
۱۰۶	۴-۴. شرایط و ویژگی‌های ولی فقیه
۱۰۶	۴-۴-۱. پیروی از اسلام و تعهد عملی به آن
۱۰۷	۴-۴-۲. عقل سلیم
۱۰۷	۴-۴-۳. لیاقت و کاردانی
۱۰۸	۴-۴-۴. فقاہت دینی
۱۰۹	۴-۴-۵. تقوا و عدالت
۱۱۱	۴-۵. شرایط و حدود اختیارات ولی فقیه در قانون اساسی

- ۱۱۲..... ۴-۶. وظایف متقابل ولی فقیه و مردم.
- ۱۱۳..... ۴-۶-۱. وظایف ولی فقیه.
- ۱۱۷..... ۴-۶-۲. وظایف مردم.
- ۱۱۷..... ۴-۷. نقش مردم در تعیین حاکمیت.
- ۱۲۰..... ۴-۸. دستاوردهای حاکمیت ولی فقیه در انقلاب اسلامی.
- ۱۲۰..... ۴-۸-۱. احیای اسلام ناب محمدی صلی الله علیه و آله و سلم.
- ۱۲۱..... ۴-۸-۲. ایجاد تحول روحی، معنوی و اخلاقی.
- ۱۲۲..... ۴-۸-۳. روریختن نظام طاغوتی و برپایی نظام اسلامی.
- ۱۲۳..... ۴-۸-۴. سرگیری نظام دفاعی بانبروهای مکتبی و مردمی.
- ۱۲۴..... ۴-۸-۵. درگونگی تحول در امور معیشتی مردم، بهویژه اقشار محروم و کمدرآمد.
- ۱۲۴..... ۴-۸-۶. شکستن استبداد و برقرار کردن قدرت‌ها و دفاع از حقوق مستضعفان جهان در برابر ستمگران.
- ۱۲۵..... ۴-۸-۷. توسعه عمران و آبادی و علمی و فناوری.

بخش دوم: معاد

- ۱۳۲..... درس پنجم: مرگ و عوامل ترس از آن.
- ۱۳۴..... ۵-۱. تعریف مرگ.
- ۱۳۶..... ۵-۲. ترس از مرگ.
- ۱۳۶..... ۵-۲-۱. عوامل ترس از مرگ.
- ۱۴۱..... ۵-۲-۲. راهکارهای ترسیدن از مرگ.
- ۱۵۱..... درس ششم: برزخ.
- ۱۵۲..... ۶-۱. تعرف و حقیقت برزخ.
- ۱۵۶..... ۶-۲. دلایل وجود برزخ.

- ۱۵۶..... ۱-۲-۶. دلیل عقلی
- ۱۵۸..... ۳-۶. ادله نقلی
- ۱۶۳..... ۴-۶. پرسش‌های قبر و قیامت
- ۱۶۶..... ۵-۶. فشار قبر
- ۱۷۳..... درس هفتم: قیامت و اسامی آن
- ۱۷۴..... ۱-۷. معنای قیامت
- ۱۷۵..... ۲-۷. اسامی قیامت
- ۱۷۷..... ۲-۷. توصیف وضع انسان و قیامت
- ۱۸۷..... ۲-۷. اسامی و احوال از وقایع قیامت
- ۱۹۱..... ۳-۲-۷. اسامی نابرابر وضع انسان‌ها
- ۱۹۹..... درس هشتم: قیامت، دلایل و آثار اعتقاد به آن
- ۱۹۹..... ۱-۸. دلایل اعتقاد به معاد
- ۱۹۹..... ۱-۱-۸. دلیل فطرت
- ۲۰۲..... ۲-۱-۸. دلیل حکمت
- ۲۰۴..... ۳-۱-۸. دلیل عدالت
- ۲۰۵..... ۲-۸. آثار فردی و اجتماعی اعتقاد به معاد
- ۲۰۶..... ۱-۲-۸. مفهوم بخشیدن به زندگی
- ۲۰۸..... ۲-۲-۸. کنترل غرایز و شهوات
- ۲۱۰..... ۳-۲-۸. آرامش روحی روانی
- ۲۱۲..... ۴-۲-۸. احساس مسئولیت و حالت آماده‌باش دائمی
- ۲۱۴..... ۳-۸. بهشت و جهنم و پسین منزلگاه سعادت‌مندان و شقاوت‌مندان
- ۲۱۵..... ۱-۳-۸. بهشت مظهر سعادت انسان
- ۲۱۶..... ۲-۳-۸. جهنم مظهر شقاوت انسان

- ۴-۸. محبت اهل بیت علیهم السلام و سعادت‌مندی انسان..... ۲۱۷
- ۵-۸. آثار وضعی اعمال در دنیا و تجسم آن در قیامت..... ۲۲۲
- ۱-۵-۸. اثر وضعی اعمال در دنیا..... ۲۲۲
- ۲-۵-۸. تجسم اعمال در آخرت..... ۲۲۴
- کتابنامه..... ۲۳۳

سربازان سرافراز، سلام بر شما

حضورتان را در جمع سربازان حاکم بر کف ایران اسلامی تبریک می‌گوییم. سپاس بی‌کران خدای سبحان را که دفتر زندگی ورقی دیگر خورد و توفیق تهیه و تدوین یکی دیگر از متون آموزش عقیدتی - سیاسی را به ما عنایت فرمودند:

توانا بود هر که دانا بود

همان‌گونه که بزرگان ادب به نیکی گفته‌اند: «به روشنی پیداست؛ دانایی، توانایی را در پی خواهد داشت». این توانایی از هر جایی که شد، می‌تواند جوانان سرشار از نیروی جوانی را در راه رسیدن به هدف‌هایشان در زندگی جاری رساند. از این رو، هدف ما توانمندسازی شما در سایه آموزش هاست.

مباحث این کتاب با رویکرد ارتقای آموزش‌های دینی، در زمینه‌های احکام و آداب دینی و مهارت‌های زندگی تهیه و تدوین شده است.

سربازان عزیز، کتاب پیش روی شما با عنوان «کتاب معارف دینی - عقاید ۲ (امامت و معاد)» یکی از مجموعه کتاب‌های آموزشی است که در آموزش‌های عقیدتی - سیاسی تدریس می‌شود.

گفتنی است که نیازسنجی‌ها و بررسی‌های کارشناسی و جلسات متعدد هم‌اندیشی با حضور استادان، نخبگان و مسئولان آموزش انجام شد و در نهایت با تصویب کمیسیون عالی آموزش سازمان، تصمیم بر آن شد تا متون آموزش عقیدتی - سیاسی سربازان وظیفه بازنگری و با توجه به موضوع‌های مورد نیاز این عزیزان، سرفصل‌ها و متون آموزشی آنان تهیه و تدوین شود.

این آموزش‌ها برای سربازان گران قدر در دو دوره بدو ورود و ضمن خدمت برنامه‌ریزی، و در دو سطح زیر دیپلم و دیپلم، و سطح بالای دیپلم تدریس می‌شود.

۱. دوره آموزشی عقیدتی - سیاسی بدو ورود: در ۳۲ ساعت و شامل موضوع‌های احکام، نماز، زکات، معارف قرآنی با رویکرد اعتقادی.

۲. دوره آموزشی ضمن خدمت: در ۷۶ ساعت و شامل موضوع‌های روخوانی و روان‌خوانی فصیح قرآن، احکام، عقاید، بصیرت معنوی (دعا و ارتباط با خدا)، فرهنگ دفاعی و سبک زندگی اسلامی (هارت‌های زندگی) است.

گفتنی است که همه مسئولان و نویسندگان دلسوز کوشیده‌اند تا کتابی از نظر ساختاری و محتوایی تألیف شود که ویژگی‌های متن آموزشی مطلوب سربازان را داشته باشد و بتواند نیاز و خواسته آنان را برآورده کند. البته، تدریس محتوای کتاب، هم‌زمان مریبان و استادان دلسوز مراکز آموزشی در کدرتاز حضور دارند و پاسخ‌گوی شما عزیزان خواهند بود.

امید است مطالب آموزشی که در ادامه می‌آید بتواند نقش بسزایی در ارتقای دانش و بینش شما سربازان این مرزوبوم داشته باشد و بر ذخایر آموزشی‌تان بیفزاید. در پایان، از تمامی عزیزانی که ما را در تهیه و تدوین این مجموعه یاری رساندند؛ صمیمانه تقدیر و تشکر می‌کنیم.

منتظر دریافت نظرها و پیشنهادهای سازنده شما برای بهره‌برداری در گام‌های بعدی هستیم.

خدای سبحان یار و نگهدارتان

مهدی حسینی

معاون تربیت و آموزش عقیدتی - سیاسی

سازمان عقیدتی - سیاسی وزارت دفاع

و پشتیبانی نیروهای مسلح

مربیان، استادان و مسئولان محترم آموزش و سربازان عزیز می‌توانند نظر
اصلاحی خود را در این مطالب با این کتاب از طریق رایانامه معاونت تربیت و
آموزش به نشانی: (Amoozesl@fajehnet.net) یا دورنگار ۲۲۹۴۰۰۸۵
ارسال کنند.

مدیریت متون آموزشی

عقاید، که حکم اساس و ریشه دین را دارد، و دستورهای عملی، که متناسب با عقاید و برخاسته از آنهاست، دو موضوع مهمی می‌باشد که اساس دعوت ادیان آسمانی و پیامبران الهی را تشکیل داده‌اند. دانشمندان اسلامی عقاید دین را اصول، و احکام عملی آن را فروع دین نامیده‌اند. اصول دین، مجموعه باورهایی است که اساس دین اسلام را تشکیل می‌دهد و مسائلی بدون آن‌ها ممکن نیست؛ به‌طوری‌که انکار هر یک از آن‌ها موجب کفر می‌شود.

اصول دین از نگاه اسلام عبارت است از: توحید، نبوت و معاد. در مذهب شیعه دو اصل عدل و امامت نیز جزو اصول مذهب شمرده می‌شود. اعتقاد به اصول دین باید از روی تحقیق باشد، نه تقلید، و کسی که این را باور ندارد، از دایره اسلام بیرون است.

اصول دین، پایه‌ها و اساس مذهب تشیع را تشکیل می‌دهد و در شکل‌گیری رفتار و کردار انسان‌ها تأثیر بسزایی دارد؛ از این رو، برای تحکیم نظام ارزشی و رفتاری اسلام، نخست باید مبانی عقیدتی‌ای که ریشه‌های این درخت تنومند و پرثمر به شمار می‌رود، در دل‌ها استوار ساخت تا زمینه عمل به فروع دین فراهم گردد و میوه‌های گوارایش که سعادت و خوشبختی دو جهان است، تأمین شود. علمای اسلامی همواره به شیوه‌های مختلف به تبیین اصول و فروع دین

پرداخته‌اند تا از این رهگذر پایه‌های مبانی عقیدتی آن را در دل‌ها استحکام بخشند و راهکارهای عمل به فروع دین را ارائه داده باشند. ما نیز با پیشنهاد برادران و دجا بر آن شدیم که دو اصل از اصول عقاید، یعنی امامت و معاد را که ارتباطی تنگاتنگ با هم دارند - زیرا به فرموده خدای متعال روز معاد هر کس با امامش محشور می‌شود^۱ و به فرموده پیامبر ﷺ اگر کسی امام زمانش را نشناسد به مرگ جاهلیت مرده است^۲ - به اختصار در ضمن چهار درس برای تدریس فراهم سازیم؛ از این رو، در بخش امامت عناوین اصلی ای چون: تعریف و ضرورت امامت، بایستگی‌ها یا صفات و ویژگی‌های امامت، مهدویت و ولایت فقیه، و در بخش معاد عناوین اصلی ای چون: رُک و عوامل ترس از آن و راهکارها، نهراسیدن از مرگ، برزخ و دلایل آن، قیامت و سامان، قیامت و دلایل اعتقاد به آن، بهشت و جهنم و آثار وضعی اعمال در دنیا و تجسم اعمال در آخرت تدوین گردید. به امید آنکه خدای متان بپذیرد و مقبول حضرت عباس (ع) - ارواحنا فداه - واقع شود و برای فراگیران محترم نیز مفید افتد.

در ضمن از استادان محترم و فراگیران عزیز تقاضا داریم پیشنهادهای خود را برای برطرف کردن کاستی‌های این متن به مرکز تدوین متون آموزشی پژوهشگاه امام صادق (ع) ارسال فرمایند.

در پایان از ناظر محترم این متن جناب حجت الاسلام والمسلمین محمود پاکیزه و نویسنده متن جناب حجت الاسلام والمسلمین ابوالقاسم شاکر و همه کسانی که برای تهیه این متن تلاش کردند تقدیر و تشکر می‌شود.

مرکز تدوین متون آموزشی

پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)

۱. «يَوْمَ تَدْعُوا كُلُّ أُنَاسٍ بِإِمامِهِمْ...» (اسراء: ۷۱).

۲. «مَنْ مَاتَ وَلَمْ يَعْرِفْ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةٍ...» (فضل بن حسن طبرسی، إعلام الوری بأعلام الهدی، تهران، اسلامیه، ۱۳۹۰، ص ۴۴۲).